

Feestdagen-0

Aanleiding en verzoek richting DOC-19:

- Nadere koersbepaling en reflectie op de geschetste vraagstukken rondom de Kerstdagen en de jaarwisseling.
- De Kerstvakantieperiode kan als een geschikte optie worden beschouwd voor een mini-lockdown, aangezien de scholen dicht zijn en veel mensen vrij.
- Dit is alleen haalbaar als in de vrijgekomen tijd de sociale contacten blijvend worden beperkt.
- Met input vanuit gedragswetenschappelijke hoek zal inbreng in het DOC worden gebruikt voor verdere aanscherping en koersbepaling voor flankerend beleid richting de feestdagen.
- De planning is er opgericht in de MCC-19 van 10 november beleidsopties in beeld te hebben.

Het voornemen is ook om opties "out of the box" op tafel te krijgen. Aanvullingen hierop zijn zeer welkom.

Voorbeelden waaraan gedacht kan worden, zijn:

- Uitdelen van Kerstbomen
- Stimuleren/uitdelen van "afhaal" Kerstdiners door de horeca door heel Nederland (voor mensen in verpleeg/verzorgingshuizen)
- Iedereen een staatslot voor de oudejaarslotrekking van de Staatsloterij
- Herprogrammering van de oudejaarsconference om middernacht heen.
- Van Rijksweg (iom sociale partners) verplaatsen/opschorten van vakanties, feestdagen, vuurwerkverkoop en vuurwerkafsteek in week 51 en 52 (2020) een week 1 (2021) (worden een gewone werk en schooldag) naar een nieuw moment in 2021 (mei-juni).
- Genoemde periode benutten voor een totale lockdown van drie weken (wordt uitgewerkt door VWS).
- Noodwetgeving uit de kast halen om bevoegdheden te centraliseren en snel te kunnen handelen indien nodig.

De Kerstvakantie-1

Algemene uitgangspunten:

- Het wordt een andere Kerstvakantie dan gebruikelijk door de (naar verwachting) voortzetting van corona-maatregelen voor hygiëne, samenkomsten en groepsgrootte.
- Dit vraagt van de hele samenleving een enorm aanpassingsvermogen; tot nu toe laat een grote meerderheid zien dat dit ook mogelijk is.
- Er is vooral extra aandacht nodig voor de doelgroepen jongeren en mensen in een kwetsbare positie.
- Een tijdelijke verruiming van het sociaal contact in de privé-sfeer in balans met extra beperkende maatregelen zal voor veel burgers van enorme toegevoegde waarde kunnen zijn (is daarmee een Kerst-bubbel mogelijk??)
- Regionalisering van de aanpak lijkt in de Kerstvakantie met de huidige situatie minder geschikt, aangezien dit juist stimulerend kan zijn voor vervoersbewegingen vanuit risicvollere gebieden.
- Verwachting is dat de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) en de daarbij behorende ministeriële regeling(en) dan in werking zijn getreden/gelden.

Maatschappelijke sectoren:

Levensbeschouwelijke organisaties

- De verwachting is dat de situatie zoals die op dat moment is, bepalend is voor hoe de vieringen worden ingevuld.
- Voor personen die in gemeenschap met anderen hun geloof of levensovertuiging belijden, bestaat een uitzondering op de groepsgrootte; wel geldt de 1,5 meter afstand. Indien het aantal besmettingen niet is afgenomen, zullen kerken en andere rel. organisaties naar verwachting terughoudend zijn met vieringen (zie ook vierde communiqué: advies aan achterban om aantal bezoekers te maximeren).
- Deze week is overleg met de kerken geweest en dit wordt voortgezet. Men is bezig met een routekaart (over 10 dagen), om in klein en veilig verband vieringen mogelijk te maken, als de situatie dit met Kerst toelaat (dergelijke wens tot maatwerk komt dan al snel naar voren).
- Daarnaast willen de kerken graag (lokaal) invulling geven aan het aanbod om er in de komende periode te zijn voor delen van de samenleving die het moeilijk hebben. Hier wordt nog follow up aangegeven.

Onderwijs:

- Kerstvieringen op scholen zijn mogelijk, als de invulling aangepast wordt op basis van de geldende regelgeving en adviezen (waar mogelijk zonder aanwezigheid van volwassenen buiten de leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel, volwassenen houden 1,5- meter afstand en hygiëne).

Cultuursector:

- Culturele instellingen (theaters, bioscopen, musea) blijven zich aanpassen aan de maatregelen (capaciteit, groepsgrootte en bezoekersstromen) en gaan al creatief om met (online/digitaal) aanbod en openingstijden.
- Brancheverenigingen in de cultuursector uitnodigen om, op basis van hun coronaprotocolen, met voorstellen voor verdere creatieve oplossingen te komen, nadat besluitvorming over dan geldende maatregelen heeft plaatsgevonden en daaruit blijkt dat delen van de cultuursector met de kerstdagen open kunnen blijven.
- Indien de cultuursector volledig dicht moet, is het denkbaar om, in navolging van de horeca, tijdens de feestdagen wel open te kunnen, indien de sector dit zelf realiseerbaar acht.
- Overheid heeft in principe geen invloed op de programmering van cultuur en media.

OV/verkeer:

Er is reeds sprake van een afgeschaalde dienstregeling tijdens de Kerst. Verdere beperking hiervan kan juist tot extra drukte leiden met aanvullende risico's voor verspreiding.

De Kerstvakantie-2

Horeca en retail:

- Centrale vraag is of tegen die tijd nadere segmentering mogelijk is (hier wordt momenteel door de branche met EZK aan gewerkt) en specifiek restaurants bijvoorbeeld deels open zouden kunnen.
- Voor de retail wordt verder ingezet op spreiding van bezoek aan winkelgebieden middels communicatie.

Binnenlands toerisme:

- Door het gebrek aan buitenlandse reismogelijkheden zal de druk op de openbare ruimte in deze periode fors toenemen, met name in natuurgebieden rond stedelijk gebied.
- Gebruik van vakantiehuisjes (ook op parken) is mogelijk (vergelijkbaar met de herfstvakantie), met in achtname van de geldende maatregelen. Het combineren van huishoudens in één accommodatie is niet aan de orde.
- Voor musea en pretparken is het belangrijk om te blijven sturen op capaciteit, groepsgrootte en bezoekersstromen.

Groepsgrootte:

- **Vanuit het oogpunt van de virusbestrijding zal er een balans moeten zijn tussen het vasthouden aan beperkingen enerzijds, en het psychisch welbevinden van de samenleving anderzijds. Voor de Kerstdagen zijn er twee opties die momenteel uitgewerkt worden. De eerste optie is dat de groepsgrootte van thuisbezoek afhankelijk is van de dan geldende coronaregels. De tweede optie is het creëren van 'Kerstbubbels'. Dit houdt in dat een huishouden een 'bubbel' vormt met een ander klein huishouden, om zo gezamenlijk Kerst te vieren. Per Kerstdag kan een nieuwe bubbel gevormd worden met max. 2/3 personen per dag. Op deze wijze worden kwetsbare groepen en 1-persoons huishoudens geïncorporeerd tijdens de Kerstdagen.**

Gemeenten en veiligheidsregio's :

- Extra aandacht wordt gevraagd voor de situatie in grensregio's en het optreden van aanzuigende werking over en weer als er meer bewegingsruimte ontstaat.
- Het creëren van "Kerstbubbels" met inachtneming van alle basisregels wordt vanuit de regio's als een optie gezien, maar vergt veel verduidelijking en goede uitlegbaarheid.
- Vanuit het lokaal bestuur wordt eveneens gewezen op het belang iets te kunnen bieden voor kwetsbare groepen (in verpleeghuizen en dagbesteding). De samenwerking met de (lokale) kerken kan hiervoor een interessante optie zijn.

De Kerstvakantie-3

Communicatie:

- Het perspectief voor de komende Kerstvakantie wordt gekenmerkt door veel factoren die als negatief worden ervaren: beperking van bewegingsvrijheid en groepsgrootte, beperkte mogelijkheid om aan kerstvieringen deel te nemen en risico op vereenzaming, met name voor kwetsbare groepen in de samenleving; "een barre tocht met het virus".
- De lichtpuntjes zijn klein, maar ze zijn er wel. Tegelijkertijd hebben mensen het zwaar, ondanks de steunmaatregelen. Er wordt door heel veel mensen (in de zorg en daarbuiten) wel keihard gewerkt om het virus in te dammen.
- Extra ondersteuning is nodig voor sommige mensen: die eenzaam zijn of kwetsbaar. Hiervoor zoekt het kabinet de steun van lokale overheden, kerken en andere maatschappelijke organisaties om voor hen op creatieve wijze iets te kunnen betekenen.
- Indien mogelijk wil men voor de Kerst de oproep doen om, in zeer beperkte mate, en alleen met inachtneming van de geldende afstandsvoorschriften, éénmalig af te spreken met een ander gezin/naaste familie. Hierbij moet het domino-effect van seriële besmetting (1e en 2e Kerstdag met bezoek) worden voorkomen.
- Langs diverse communicatiekanalen (bijv. via reguliere reclame vanuit de retail) kan aandacht gevraagd worden voor de nieuwe gewenste Kerstsituatie.
- Gerichte doelgroepencommunicatie om kwetsbare groepen (zoals bijv. jongeren in pleeggezinnen, gehandicapten, mensen met een kwetsbare gezondheid, en laaggeletterden) te bereiken en te includeren.

Scan buurlanden:

In diverse omringende landen zijn momenteel aanvullende maatregelen van kracht, vergelijkbaar met de huidige situatie in Nederland. Deze zijn zowel ingegeven door de oplopende besmettingen, als ook de wens om iets van een normale Kerst mogelijk te maken. De verdere planvorming bij de betreffende nationale overheden wordt momenteel uitgevraagd bij BZ.

Input gedragsunit:

- Weersomstandigheden kunnen erg bepalend zijn voor gedrag en mobiliteit van burgers; Neem dit mee in de scenario's (bv goede ventilatie bij zeer koude omstandigheden)
- PM:** maandag 2 november is er een sessie met het BIT-team en vertegenwoordigers van de betrokken departementen

Advies:

- Nadruk op viering van Kerst in (zeer) kleine kring, met een beperkte mogelijkheid om één nabij gezin of familie éénmalig uit te nodigen, de zogeheten 'Bubbel' met inachtneming van alle basisregels
- Extra aandacht voor kwetsbaren en eenzaamheid, via het lokaal bestuur en organisaties die daarvoor toegerust zijn.
- Belang van solidariteit met de zorgsector en de getroffen benadrukken.

Oud en Nieuw-1

Algemene uitgangspunten:

- Het wordt een andere jaarwisseling dan gebruikelijk door de (verwachte) noodzaak om corona-maatregelen door te zetten (hygiëne, afstand, samenkomsten en groeps grootte).
- Dit vraagt van de hele samenleving een enorm aanpassingsvermogen; tot nu toe laat een grote meerderheid zien dat dit ook mogelijk is.
- Met de jaarwisseling is het beperken van contactmomenten en verlagen van de druk op zorg een algemeen uitgangspunt.

Centraal vraagstuk:

- Traditioneel zijn er bij de jaarwisseling evenementen om maatschappelijke onrust te verminderen. Deze zijn veelal niet coronaproef en kunnen geen doorgang vinden. Er zal een balans moeten worden gezocht tussen rellen, letsel/druk op de zorg, besmettingen/corona en uitlaatklep/feest.
- De kans is reëel dat de jaarwisseling kan worden gebruikt als uitlaatklep (vanwege alle geldende coronabeperkingen) met een verhoogde kans op escalatie en (vuurwerk)letsel (onder burgers en hulpverleners).
- Voor de verdere koers is belangrijk om te bepalen of de zorgcapaciteit (primair de Eerste Hulp), regionaal en landelijk, bij het toestaan van het afsteken van vuurwerk de mogelijke extra toeloop aan zal kunnen, in combinatie met de huidige oplopende druk vanwege corona-opnames. Tijdens de jaarwisseling moeten de spoedeisende hulp afdelingen van ziekenhuizen rekening houden met 400 vuurwerkslachtoffers en 250 alcoholvergiftigingen + 1100 behandelingen bij huisartsenposten (veiligheid-nl).

Maatschappelijke sectoren:

Levensbeschouwelijke organisaties

- Ook met de jaarwisseling zijn er traditioneel veel vieringen. Frequentie en omvang zijn (fors) lager vergeleken met Kerst. Dit wordt meegenomen in het overleg met de religieuze organisaties.

Cultuursector:

- Culturele instellingen (theaters, bioscopen, musea) blijven zich aanpassen aan de geldende maatregelen (capaciteit, groeps grootte en bezoekersstromen). En gaan al creatief om met (online/digitaal) aanbod en openingstijden.
- Brancheverenigingen in de cultuursector uitnodigen om, op basis van hun coronaprotocolen, met voorstellen voor verdere creatieve oplossingen te komen, nadat besluitvorming over dan geldende maatregelen heeft plaatsgevonden en daaruit blijkt dat de cultuursector met de kerstdagen open kan blijven.
- Indien de cultuursector volledig dicht moet, is het denkbaar om, in navolging van de horeca, tijdens de feestdagen wel open te kunnen, indien de sector dit zelf realiseerbaar acht.
- Overheid heeft geen invloed op de programmering van cultuur en media.

OV/verkeer:

Bij de jaarwisseling stopt een groot deel van de dienstregeling om 20 uur. Eerder stoppen kan juist tot extra drukte leiden met aanvullende risico's voor verspreiding van het virus. Vanuit I&W is het advies om dit niet verder te beperken.

Horeca/alcohol:

- Centrale vraag is of bij de jaarwisseling een reële segmentering in de horeca mogelijk is en in welke mate de horeca een deëscalerende functie kan vervullen. Sluiting van de gehele horeca met de jaarwisseling kan een alternatief scenario zijn.
- Alcoholverbod op straat zal tot minder besmetting en onrust leiden door minder ontremming. Dit vergt wel extra handhaving. Verdere inperking van alcoholverkoop is een mogelijke aanvulling. Gegeven de huidige maatregelen rond alcohol en horeca lijkt dit een voor de burger begrijpelijke maatregel.

Oud en Nieuw-2

Evenementen:

- Wellicht kunnen gemeenten coronaproof evenementen (laten) organiseren. Gezien de beperkingen voor mogelijke groepsvorming is dit een forse uitdaging. Een forse digitale component en niet-stationaire evenementen lijken in ieder geval een voorwaarde.

Vuurwerk:

- Regionaal is er momenteel sprake van verschil in de te hanteren beleidslijn voor het mogen afsteken van vuurwerk. Er kan sprake zijn van vuurwerkverboden op diverse schaalniveaus, vanwege verwachte overlast en onrust.
- Ruimere opties voor afsteken van vuurwerk kan enige maatschappelijke druk wegnemen. NB: Een plaatselijk afsteekverbod is een lokale bevoegdheid.
- Een landelijk vuurwerkverbod zal leiden tot verontwaardiging en een schadeclaim (waarvan het de vraag is of deze juridisch hard te maken is) vanuit de branche in de orde van grootte van 100 mln., maar leidt wel tot minder misbruik van vuurwerk, letsel en druk op zorg
- Tijdslots instellen zijn wenselijk voor de verkoop en fysiek ophalen vuurwerk (voorkomt drukte, eventueel met een drive through).
- **Borging van zorgcapaciteit voor letsel door onder meer vuurwerk (ook voor hulpverleners) is een harde randvoorwaarde om vuurwerk te kunnen laten afsteken. (hoe lang van te voren is dit te bepalen?)**

Groepsgrootte:

- **Er kunnen rond de jaarwisseling dringende adviezen worden gegeven mbt groepsgrootte. Zal tot meer bewustwording en beter gedrag moeten leiden en vormt daarmee een no regretmaatregel die kan leiden tot gedrag dat goed is voor feestelijke en veilige en corona-proof jaarwisseling. Dergelijke adviezen zullen tot minder opvolging leiden, maar leveren geen additioneel handhavingsvraagstuk op.**
- **Vanuit het oogpunt van de virusbestrijding zal er een balans moeten zijn tussen het vasthouden aan beperkingen enerzijds, en het psychisch welbevinden van de samenleving anderzijds. Voor Oud en Nieuw zijn er twee opties die momenteel uitgewerkt worden. De eerste optie is dat de groepsgrootte van thuisbezoek afhankelijk is van de dan geldende coronaregels. De tweede optie is het creëren van 'Oud en Nieuw bubbels'. Dit houdt in dat een huishouden een 'bubbel' vormt met een ander klein huishouden, om zo gezamenlijk Oud en Nieuw te vieren. Deze bubbel kan uit andere personen bestaan dan met Kerst. Op deze wijze worden kwetsbare groepen en 1-persoons huishoudens geïncorporeerd tijdens Oud en Nieuw.**

Gemeenten en veiligheidsregio's :

- Er is een brede inventarisatie gehouden onder vakdepartementen, met deelname vanuit de politie, VNG en veiligheidsregio's. Dit proces loopt.
- Extra aandacht wordt gevraagd voor de situatie in grensregio's mbt vuurwerkverkoop.

Oud en Nieuw-3

Communicatie:

- Laat een creatief bureau een alternatieve Nieuwjaarsgroet bedenken, ondersteund met een publiekscampagne.
- Publiekscampagne om O&N thuis te vieren en voor de deur (op afstand) de burens gelukkig nieuwjaar te wensen.
- De reeds geplande publiekscampagnes moeten aansluiten op de Corona boodschap en daarmee aangeven wat wel kan en hoe dan te vieren

Scan buurlanden:

PM Uitvraag bij BZ loopt. Aandachtspunt: Duitse kerstmarkten (indien van toepassing)

Input gedragsunit:

Weersomstandigheden kunnen erg bepalend zijn voor gedrag en mobiliteit van burgers; Neem dit mee in de scenario's. Centraal staat de mogelijkheid om te komen tot stimuleren van het gewenste gedrag. Het gevoel onder met name jongeren kan zijn dat de jaarwisseling als feestmoment wordt "afgepakt".

PM: maandag 2 november is er een sessie met het BIT-team en vertegenwoordigers van de betrokken departementen/politie/veiligheidsregio's

Advies:

- Aanvullend op de lopende voorbereidingen t.a.v. de jaarwisseling inzetten op gedragsbeïnvloeding (mede afhankelijk van sessie maandag)
- Waar regionaal mogelijk en indien de zorgcapaciteit dit toelaat, de optie om in de privé-sfeer vuurwerk af te steken mogelijk te laten zijn.
- Nader verkennen of een (zeer beperkte) O&N-bubbel mogelijk is.

Nog uit te werken:

- Wel/niet instellen van een avondklok.
- Wel/niet toestaan van vuurkorven.
- Wat zijn de plannen van de gemeente Den Haag/overige gemeenten met veel O&N ervaring?
- Hoe gedogen we een glaasje champagne om middernacht met burens.

Gemeenten hebben bijvoorbeeld de volgende concrete vragen gesteld die om uitwerking vragen:

- Hoe luiden tegen die tijd de coronamaatregelen
- Wat als de grootte qua samenkomsten, groepsvorming etc. nog steeds geldt.
- Hoe doe je dat met carbidschieten, vuurwerk afsteken,
- Je mag maar 3 personen thuis ontvangen (de feestdagen zijn juist familieaangelegenheden), etc.
- Hoe kan je preventief (communicatie?) de combinatie van Coronamaatregelen en veilige jaarwisseling onder de aandacht brengen met de juiste toon om het naleefgedrag te bevorderen.
- Waar leg je de prio qua handhaving, corona of vuurwerkverbod?